

Odluka:

Rev 1169/2022-2

Zbirni podatci

Broj odluke: Rev 1169/2022-2
ECLI broj: ECLI:HR:VSRH:2024:697
Datum odluke: 26.03.2024
Vrsta odluke: Presuda
Vrsta predmeta: Građanski - revizija
Odjel: GRAĐANSKI ODJEL
[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Rev 1169/2022-2

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev 1169/2022-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca dr. sc. Jadranka Juga predsjednika vijeća, Branka Medančića člana vijeća i suca izvjestitelja, Slavka Pavkovića člana vijeća, Damira Kontreca člana vijeća i Gordane Jalšovečki članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Grada Zagreba, (OIB: ...), kojeg zastupa punomoćnik M. R., odvjetnik iz Z., protiv tuženika B. M. iz Z., (OIB: ...), kojeg zastupa punomoćnik D. R., odvjetnik iz Z., radi isplate, odlučujući o dopuštenoj reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Županijskog suda u Zadru posl. br. GŽ-1019/2020-3 od 5. studenoga 2020., kojom je djelomično potvrđena i djelomično preinačena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu posl. br. P-11452/2019-30 od 30. srpnja 2020., u sjednici vijeća održanoj 26. ožujka 2024.,

p r e s u d i o j e :

I. Pribiva se revizija tužitelja i preinačuje drugostupanjska presuda tako da se odbija žalba tuženika i potvrđuje prvostupanjska presuda.

II. Nalaže se tuženiku da tužitelju naknadi troškove revizijskog postupka od 500,00 kn/66,36 EUR u roku od 8 dana.

Obrazloženje

1. Drugostupanjskom presudom, u stavku I. izreke, djelomično je potvrđena i djelomično preinačena prvostupanjska presuda u dijelu pod toč. I. i II. izreke na način da je:

1.1. djelomično održan „na snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrši Općinskog suda u Zagrebu poslovni broj Ovrz-16118/99 od 6. prosinca 1999. u dijelu kojim je naloženo tuženiku B. M. isplatiti tužitelju Gradu Zagrebu iznose od

- 144,57 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 16. lipnja 1998.
- 144,48 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 16. lipnja 1998.
- 143,97 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 23. lipnja 1998.
- 143,67 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 23. lipnja 1998.
- 142,97 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 23. lipnja 1998.
- 143,01 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 30. lipnja 1998.
- 142,52 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 30. lipnja 1998.
- 142,60 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 30. lipnja 1998.
- 143,05 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 7. srpnja 1998.

koje teku do isplate u visini stope zatezne kamate koja se do 31. prosinca 2007. određuje prema čl. 1. Uredbe o visini stope zatezne kamate, u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. srpnja 2015. za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu, za pet postotnih poena, a u razdoblju od 1. kolovoza 2015. do isplate po prosječnoj kamatnoj stopi na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunatoj za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu uvećanoj za tri postotna poena, u roku 8 dana,

1.2. ukinut isti platni nalog u dijelu kojim je naloženo tuženiku B. M. isplatiti tužitelju Gradu Zagrebu pojedine iznose sa zakonskim zateznim kamatama koje teku:

- na iznos 225,10 kn od 1. lipnja 1998.
- na iznos 225,10 kn od 1. srpnja 1998.
- na iznos 225,10 kn od 1. kolovoza 1998.
- na iznos 225,10 kn od 1. rujna 1998.
- na iznos 225,10 kn od 1. listopada 1998.
- na iznos 225,10 kn od 1. studenog 1998.
- na iznos 225,10 kn od 1. prosinca 1998.

- na iznos 225,10 kn od 1. siječnja 1999.

sve do isplate sa zakonskom zateznom kamatom u visini stope zatezne kamate koja se do 31. prosinca 2007. određuje prema čl. 1. Uredbe o visini stope zatezne kamate, u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. srpnja 2015. za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu, za pet postotnih poena, a u razdoblju od 1. kolovoza 2015. do isplate po prosječnoj kamatnoj stopi na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunatoj za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu uvećanoj za tri postotna poena, te je tužbeni zahtjev u tome dijelu odbijen kao neosnovan,

1.3. odlučeno da „svaka stranka snosi svoje troškove“.

dok je odlukom iz njezina stavka II. izreke naloženo tužitelju naknaditi tuženiku trošak sastava žalbe u iznosu od 453,12 kn u roku 8 dana, dok je „za više zatražen iznos zahtjev tuženika za naknadu troška žalbenog postupka odbijen kao neosnovan“.

2. Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske posl. br. Revd 673/2021-2 od 19. travnja 2022., donesenim u postupku odlučivanja o prijedlogu tužitelja za dopuštenje revizije, prihvaćen je prijedlog tužitelja i dopušteno mu je da podnese reviziju protiv drugostupanjske presude u odnosu na pitanje:

"Predstavlja li promjena iz prvotnog traženja plaćanja zakupnine u traženje plaćanja naknade za korištenje temeljem uporabe tuđe stvari/stečenog bez osnove u istom novčanom iznosu preinaku tužbe ili se samo radi o promjeni pravne osnove i istom tužbenom zahtjevu tužitelja?"

3. To sve po ocijeni da je to pravno pitanje važno za odluku u konkretnom pravnom odnosu i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni: osporena presuda temeljena je na shvaćanju o kojem sudska praksa viših sudova nije jedinstvena.

4. Tužitelj je protiv drugostupanjske presude podnio (dopuštenu) reviziju sa navedenim pitanjem. Predlaže osporenu presudu preinačiti tako da se odbije žalba tuženika i usvoji njegov zahtjev, podredno ukinuti je i predmet vratiti na ponovno odlučivanje.

5. Na reviziju nije odgovoreno.

6. Revizija je osnovana.

7. Predmetom ovoga spora, koji potječe iz ovršnog postupka pokrenutog prijedlogom tužitelja (kao ovrhovoditelja) od 29. studenoga 1999. za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave - povodom prigovora tuženika (kao ovršenika) na rješenje o ovrši prvostupanjskog suda posl. br. Ovrz-16118/99 od 6. prosinca 1999. (u svezi kojeg prigovora je to rješenje u dijelu kojim je određena ovrha stavljeno izvan snage „(platni nalog nije ukinut u dijelu kojim je tuženiku naložena isplata iznosa od 2.710,96 kn)“, ukinute su provedene radnje, a postupak nastavljen kao u povodu prigovora protiv platnog naloga), zahtjev je tužitelja na obvezivanje tuženika isplatiti mu 2.710,96 kn sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama računatim na pojedinačne dijelove te glavnice od njihova dospijeca.

8. U postupku koji je prethodio ovome utvrđeno je:

- da „su tužitelj, kao zakupodavac, i tuženik, kao zakupoprimac, zaključili ugovor o zakupu poslovnog prostora 18. travnja 1997. (dalje: ugovor), a kojim je zakupodavac dao, a zakupac primio u zakup poslovni prostor, u II zoni, površine 112,55 m²“,

- da „je navedeni ugovor zaključen na vrijeme od jedne godine, tako da ugovor prestaje istekom vremena na koje je zaključen“, time „da je ugovoreno kako će zakupac poslovni prostor koristiti za obavljanje odvjetničke djelatnosti“ te da „zakup teče od 1. svibnja 1997. i prestaje istekom vremena na koji je sklopljen“ - uz zakupninu ugovorenu u visini 142,93 kn i dospijevajuću unaprijed do 10-og dana u mjesecu,

- da je ugovor prestao istekom 30. travnja 1998., ali je tuženik i nakon prestanka ugovora o zakupu nastavio koristiti navedeni poslovni prostor („tuženik nije uspio u sporu istog prvostupanjskog suda poslovni broj Ps-773/04 radi ispražnjenja i predaje spornog poslovnog prostora“),

- da su, po tome, stranke u utuženom razdoblju od kolovoza 1997. do zaključno sa 30. travnja 1998. bile u ugovornom odnosu zakupa u skladu sa odredbom čl. 567. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91., 73/91., 3/94., 7/96., 112/99. i 88/01. - dalje: ZOO-a) te čl. 4. Zakona o zakupu poslovnog prostora ("Narodne novine" broj 91/96, 124/97 i 174/04 - dalje: ZZPP-a): tako da je u preostalom utuženom razdoblju od svibnja do prosinca 1998. tuženik poslovni prostor koristio bez pravne osnove,

- da u postupku nije učinjeno spornim da je tužitelj za svo utuženo razdoblje sve pojedinačne mjesečne iznose potraživanja odredio (postavio) prema najnižoj zakupnini utvrđenoj za poslovne prostore kakav je i prijeporni, a prema Zaključku o kriterijima za poslovni prostor (Službeni glasnik Grada Zagreba broj 10/91, 17/91, 7/92, 8/92, 18/93 i 7/98) i Zaključku o utvrđivanju vrijednosti boda za određivanje zakupnine za poslovne prostore (Službeni Glasnik Grada Zagreba broj 6/98),

- da je tužitelj tako određene (utvrđene) iznose potraživanja prvotno zahtijevao pozivom na sklopljeni ugovor o zakupu, držeći da mu pripadaju kao iznosi dospjele, ugovorene a nepodmirene zakupnine - da bi u podnesku od 14. siječnja 2020. istakao da za razdoblje nakon prestanka ugovora o zakupu, od svibnja do prosinca 1998. - u kojem je tuženik poslovni prostor koristio bez pravne osnove, utužene mjesečne iznose od po 225,10 kn potražuje kao iznose naknade koristi koju je tuženik imao od korištenja poslovnog prostora - tuđe stvari, sve u smislu odredbe čl. 210. st. 1. i 2. te čl. 219. ZOO-a.

9. Sporno je jedino (u smislu postavljenog pitanja, glede kojeg je revizija dopuštena - formulacijom kojeg je revizijski sud ograničen u odlučivanju) je li tužitelj podneskom od 14. siječnja 2020., time što je u njemu istakao da utuženo potraživanje za razdoblje nakon prestanka ugovora o zakupu, ono od svibnja do prosinca 1998. - u kojem je tuženik poslovni prostor koristio bez pravne osnove, temelji na odredbama čl. 210. st. 1. i 2. te čl. 219. ZOO-a, preinačio tužbeni zahtjev (promjenom iz prvotnog traženja plaćanja zakupnine u traženje plaćanja naknade za korištenje temeljem uporabe tuđe stvari/stečenog bez osnove u istom novčanom iznosu), kako to tvrdi tuženik (navodeći da je tužitelj time „ne samo činjenično, već i pravno izmijenio svoj tužbeni zahtjev“) - a što bi davalo osnovu njegovom prigovoru zastare toga potraživanja - ili se (na čemu tužitelj ustraje i u reviziji, a što drugostupanjski sud ne nalazi osnovanim) radi samo o promjeni pravne osnove i istom tužbenom zahtjevu tužitelja.

10. Drugostupanjski sud je o tome odlučio uz shvaćanje:

„...u pogledu potraživanja za razdoblje od svibnja 1998. do kraja prosinca 1998. reći je da je tužitelj podneskom zaprimljenim kod prvostupanjskog suda 14. siječnja 2020. za to razdoblje zatražio isplatu po osnovi naknade na ime bespravnog korištenja poslovnog prostora te prema stavu prvostupanjskog suda tužitelj nije izvršio preinaku tužbe u smislu odredbe čl. 191. st.1. ZPP.

Po ocjeni ovog drugostupanjskog suda nije pravilno pravno stajalište prvostupanjskog suda da tužitelj podneskom od 14. siječnja 2020. nije preinačio tužbu.

Naime, odredbom čl. 191. st. 1. ZPP propisano je da preinaka tužbe jest promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg zahtjeva ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći, dok je st. 3. istog članka propisano da tužba nije preinačena ako je tužitelj promijenio pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, ako je smanjio tužbeni zahtjev ili ako je promijenio, dopunio ili ispravio pojedine navode, tako da zbog toga tužbeni zahtjev nije promijenjen.

Prema stajalištu ovog drugostupanjskog suda u konkretnom slučaju došlo je do objektivne preinake tužbe kao posljedice izmjene činjenične osnove tužbenog zahtjeva kada se umjesto prvotno istaknutog zahtjeva za isplatom zakupnine kao obveze iz sklopljenog ugovora o zakupu postavi zahtjev za isplatu naknade koristi od uporabe tuđe stvari. To stoga što je izmjenom činjenične osnove tužbenog zahtjeva došlo do preinake tužbenog zahtjeva premda je on nominalno ostao isti. Budući da je tužitelj umjesto prvotno istaknutog zahtjeva za isplatom zakupnine za period od svibnja 1998. do kraja prosinca 1998., kao obveze iz sklopljenog ugovora o zakupu, naknadno zahtijevao isplatu naknade koristi od uporabe tuđe stvari došlo je do preinake tužbe (u tom smislu je izraženo i pravno shvaćanje Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev x-816/2015-2).

Prema tome, o osnovanosti prigovora zastare za period od svibnja 1998. do kraja prosinca 1998. trebalo je odlučiti s obzirom na vrijeme podnošenja podneska od 14. siječnja 2020. odnosno od trenutka postavljanja preinačenog tužbenog zahtjeva.

U konkretnom slučaju budući da je riječ o potraživanju koje je dospijevalo u periodu od 31. svibnja 1998. do 31. prosinca 1998. slijedi da je u trenutku postavljanja preinačenog tužbenog zahtjeva 14. siječnja 2020. protekao opći zastarni rok od pet godina, a koji se primjenjuje na potraživanja temeljem stjecanja bez osnove po odredbi čl. 371. ZOO.

Slijedom svega iznesenog trebalo je na temelju odredbe čl. 368. st. 1. ZPP djelomično odbiti žalbu tuženika kao neosnovanu i djelomično potvrditi prvostupanjsku presudu odnosno djelomično uvažiti žalbu tuženika i preinačiti prvostupanjsku presudu po odredbi čl. 373. st. 3. ZPP kako je to odlučeno ovom drugostupanjskom presudom pod toč. I. al. 1. i 2. izreke...

11. Shvaćanje drugostupanjskog suda izraženo za konkretni slučaj nije pravilno.

12. Naime, u okolnostima konkretnog slučaja, kraj utvrđenih činjenica - navedenih, prihvaćenih istinitim i po prvostupanjskom i drugostupanjskom sudu, kojima je i revizijski sud vezan u odlučivanju, a koje uostalom (makar to u ovome stupnju postupka nije niti bitno), u svojoj suštini nisu bile (obzirom na sadržaj tuženikova prigovora ili odgovora na tužbu) niti jesu sporne, glede toga:

- da se sada prijeporno potraživanje tužitelja odnosi na razdoblje u kojem je tuženik prostor koristio nakon prestanka ugovornog odnosa koji mu je davao osnovu posjeda, dakle bez pravne (ovdje ugovorne) osnove,

- pa ni glede visine zakupnine koju bi tuženik morao plaćati da je i u tome razdoblju koristio prostor po ugovoru o zakupu - obzirom i da je riječ o najmanjoj zakupnini koja se u tome razdoblju mogla ugovoriti,

time što je tužitelj naveo da prijeporni iznos potražuje budući da je tuženik koristio tuđu stvar (nekretninu) i da mora njemu predati svu korist od takvog korištenja - tužitelj nije preinačio svoju tužbu već samo naveo na kojemu materijalnom pravu temelji svoje traženje.

13. Konkretno, tužitelj je svojim podneskom od 14. siječnja 2020. promijenio jedino osnovu svoga zahtjeva - temeljenog (u ovome konkretnom slučaju) i dalje na navedenim (utvrđenim, pa i neospornim) činjenicama, odnosno njime je nedvosmisleno istakao samo prema kojem mu materijalnom pravu (što nije niti trebao: obzirom da materijalno pravo mora poznavati sud i primijeniti ga na utvrđene činjenice neovisno od onog kojeg stranka sugerira prihvatiti) pripada utuženi iznos - a time ni objektivno niti subjektivno nije preinačio svoje traženje.

14. Imajući na umu prethodno navedeno, odgovor na u reviziji postavljeno pitanje ne može biti jednoznačan: primjena materijalnog prava uvijek zavisi od utvrđenih činjeničnih okolnosti svakog pojedinog slučaja, pa ako okolnosti odlučne za primjenu određene materijalno pravne norme nisu sporne ili su pravilno i u potpunosti utvrđene - time što je stranka navela materijalno pravo ili pravnu osnovu koju nalazi potrebnim primijeniti na te činjenične okolnosti (u biti samo u pokušaju pomoći sudu u poznavanju prava), ne mijenjajući visinu svoga traženja, nije ujedno i promijenila objektivni identitet svoga zahtjeva i preinačila svoju tužbu.

15. Na takav stav u ničemu ne utječe to što je u ovome slučaju ionako o zahtjevu tužitelja i osporenom presudom odlučeno uz pogrešnu primjenu materijalnog prava: to obzirom da se o isplati koristi koju je stranka imala neosnovanim korištenjem tuđe nekretnine kao nepošteni posjednik, onaj koji je iz okolnosti slučaja znao ili mogao znati da mu nekretnina ne pripada - u smislu odredbe čl. 18. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, odlučuje primjenom odredaba čl. 165. toga Zakona - a ne odredbe čl. 219. ZOO-a.

16. Takvo je shvaćanje izraženo u nizu već donesenih odluka revizijskog suda, pa, primjerice i u odlukama posl. br. Revx 1073/2014 od 15. rujna 2015, Rev 2477/15-2 od 11. prosinca 2018., Rev 2557/14-2 od 10. srpnja 2018., Revd 1490/2020-2 od 30. lipnja 2020., Rev-857/15-2 od 23. srpnja 2019., Rev-x 1233/13-2 od 1. travnja 2014., Rev-x 112/16-2 od 11. listopada 2016., Rev 1981/2017-3 od 15. svibnja 2019., Rev 160/15-3 od 10. svibnja 2016., Revx-200/2018-2 od 2. travnja 2019., pa i odluci:

16.1. posl. br. Rev 1187/11-2 od 10. svibnja 2016., prema kojoj:

„....Predmet spora u revizijskom stupnju je tužbeni zahtjev na obvezivanje tuženika isplatiti tužitelju 387.223,00 kn s pripadajućim zateznim kamatama, a sve s osnova naknade za neosnovano (bespravno) korištenje poslovnog prostora Tužitelj drži da mu utuženi iznos pripada obzirom da je tuženik bez osnove držao i koristio prijepornu nekretninu.

U postupku koji je prethodio ovome utvrđeno je:

- da je tužitelj vlasnik prijepornog prostora,...u naravi poslovnog...- koji se kao takav koristio i koristi,

- da je prethodno taj prostor tuženik imao u zakupu - kao poslovni prostor, i to na temelju ugovora o zakupu sklopljenog s Gradom..., kao tadašnjim vlasnikom i zakupodavcem, ali je taj ugovor prestao prije nego je tužitelj postao vlasnikom prostora,

- da je tuženik nastavio koristiti prijeporni prostor i nakon prestanka ugovora na temelju kojeg je prostor imao u zakupu, pa i nakon što je od tužitelja bio obaviješten da je "novi vlasnik" i pozivan da ga napusti i njemu preda,

- da je presudom donesenom...2005., tuženiku...naloženo iseliti iz prijepornog prostora i predati ga slobodnog od osoba i stvari u posjed tužitelju,

- da je i pored te donesene (pravomoćne) presude, predmetni poslovni prostor tuženik predao tužitelju tek...2007. (po pokrenutom postupku prinudnog iseljenja),

- da je tuženik (po tome) u svom utuženom razdoblju (od 1. srpnja 2004.) prijeporni prostor koristio bez osnove koja bi mu davala pravo na posjed: koristio je prostor u vlasništvu tužitelja - a da mu za to korištenje (osim "jedno vrijeme i to oko 10 mjeseci") nije plaćao naknadu,

...Polazeći od izloženih činjeničnih utvrđenja, koja se u revizijskom stupnju ne mogu preispitivati (argument iz odredaba čl. 385. ZPP-a), drugostupanjski sud je zahtjev tužitelja za isplatu utuženih iznosa ocijenio osnovanim i (potvrđivanjem prvostupanjske presude) prihvatio - i time je pravilno primijenio materijalno pravo.

Naime, predmet spora - u odnosu na upotrebu prijeporne nekretnine (na kojoj je tužitelj vršio vlasničkopravna ovlaštenja) bez plaćanja naknade za tu upotrebu, valja razriješiti prema:

- odredbama čl. 165. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, br. 91/96., 68/98., 137/99., 22/2000. i 73/2000. - dalje: ZV-a) kojima je uređen „pravni položaj nepoštenoga posjednika“, a kojima je propisano: (stavak 1.) „Nepošteni posjednik tuđe stvari mora je predati vlasniku ili osobi koju taj odredi te naknaditi sve štete koje su na njoj nastale i sve koristi koje je imao za vrijeme svojega posjedovanja, pa i one koje bi stvar dala da ih nije zanemario.“ i (stavak 6.) „Od časa kad je poštenu posjednik postao nepošten, njegova se prava i obveze ravnaju prema pravilima postavljenim za nepoštenoga posjednika; isto se tako ravnaju i u pogledu onoga što je poštenu posjednik činio sa stvarju neprimjereno onom pravu na posjed za koje je vjerovao da mu pripada.“, sve u svezi s

- odredbom čl. 18. st. 3. ZV-a, prema kojoj: „Posjed je pošten ako posjednik kad ga je stekao nije znao niti je s obzirom na okolnosti imao dovoljno razloga posumnjati da mu ne pripada pravo na posjed, ali poštenje prestaje čim posjednik sazna da mu pravo na taj posjed ne pripada.“.

Budući da je prijeporni poslovni prostor u navedenom (utuženom) razdoblju posjedovao bez ovlaštenja da ga posjeduje ili bez osnove koja bi mu davala pravo da ga posjeduje - iako je pritom „obzirom na okolnosti“ znao ili mogao znati da mu ne pripada pravo da ga posjeduje, pravilno je tuženika tretirati nesavjesnim ili nepoštenim posjednikom toga prostora u svom tom razdoblju - i (time) obveznikom isplate tužitelju (u smislu navedenih odredaba čl. 165. ZV-a) svih „stečenih plodova“ i onih koje je propustio „ubrati“, odnosno svih koristi koje je u tome razdoblju od nekretnine imao.

Pravilnim kod toga valja prihvatiti i pravno shvaćanje da je tuženik u utuženom razdoblju od prijepornog prostora stekao „plodove“ ili korist bar za iznos zakupnine koju bi inače za ovog trebao plaćati - pa je ta korist ujedno i ono što je u smislu navedenih odredaba dužan platiti tužitelju.

Pritom je tu korist dužan isplatiti, poštujući načelo monetarnog nominalizma iz odredbe čl. 394. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01- dalje: ZO-a) i odredbe čl. 21. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05 i 41/08), u nominalnom iznosu te zakupnine, i to kako bi zakupnina dospijevala za naplatu.

Slijedom iznijetog, a budući da revident ničime ne dovodi u sumnju utvrđenje da je u tome (ovdje prijepornom) razdoblju realna zakupnina (ona „koju bi inače trebao plaćati“) bila upravo ona koju su nižestupanjski sudovi utvrdili, pravilno je u konačnom i pravno shvaćanje drugostupanjskog suda da na ovu (kao „korist koju je tuženik imao od upotrebe nekretnine“) tužitelj s osnovom polaže pravo.

Okolnost što su nižestupanjski sudovi o zahtjevu tužitelja odlučili primjenom odredaba čl. 210., 214. i 219. ZOO-a, kojima je uređen pravni institut „stjecanja bez osnove“, dakle uz pogrešnu primjenu materijalnog prava, ne može revidenta dovesti u povoljniju poziciju - budući da je tužbeni zahtjev osnovan i kada se na utvrđeno činjenično stanje pravilno primjeni materijalno pravo...”

i postupanje prema takvom shvaćanju (makar su u ranijoj sudskoj praksi, u usporedivim odlukama izražena različita ili međusobno neujednačena shvaćanja u odgovoru na postavljeno pitanje) predstavlja suđenje već i sa značajem suđenja u skladu sa stabilnom, ustaljenom i dosljednom sudskom praksom, takvom - koja se ujednačila i postala sigurna.

Gledano u tome svijetlu, ovdje nema mjesta primjeni shvaćanja prihvaćenog na četvrtoj sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske (4/22) održanoj 6. lipnja 2022. (pod Su-IV-33/2022-11), građenog za druge okolnosti - činjenične i pravne, a prema kojem: „U postupku koji se vodi povodom prigovora protiv platnog naloga tužitelj može nakon izdavanja platnog naloga preinačiti tužbu samo tako da na temelju iste činjenične i pravne osnove poveća tužbeni zahtjev ili istakne drugi zahtjev, uz već postojeći, iznad iznosa određenog platnim nalogom.“

Uostalom, suđenje prema drugačijem shvaćanju, na kojemu revident ustraje, predstavljalo bi inzistiranje na strogom formalizmu, a revizijski sud takvo ne može dopustiti.

17. Odluka revizijskog suda posl. br. Rev-x 816/15-2 od 11. travnja 2017., donesena u specifičnim činjeničnim okolnostima slučaja na kojeg se odnosi, nije usporediva sa prethodno navedenim revizijskim odlukama.

18. Kako je drugostupanjski sud utemeljio svoju presudu na drugačijem i time pogrešnom pravnom shvaćanju - valjalo je na temelju odredbe čl. 395. st. 1. ZPP-a osporenu presudu preinačiti te odlučiti kao u izreci ove odluke.

19. Budući da je takvim preinačenjem osporene presude promijenjen uspjeh stranaka u parnici, valjalo je na temelju odredaba čl. 166. st. 2., čl. 154. st. 1. i čl. 155. st. 1. ZPP-a preinačiti i odluku o troškovima postupka i tužitelju, pored već prvostupanjskom presudom dosuđene naknade, dosuditi i naknadu za troškove revizijskog postupka.

Zagreb, 26. ožujka 2024.

Predsjednik vijeća:
dr. sc. Jadranko Jug, v.r.